

God in Akam Inigha Izir Gumazim
Sekaraian Akinafarim

O
Sekaraia
Akar faragha zuim

Godin akam inigha izir gumazim Sekaraia, an Hagai ko ingarir gumazir mam. A uaghan nighnizir gavgavim Jud-abar ikia ghaze, Me uamategh Godin Dipenimin ingarigh, arazir aghuibar amuamin gumazamizibar iki. Sekaraia uaghan Godin Akamin gun migia ghaze, God dughiar aghuim damighti a me bativam.

Sapta 1--8, an akam inigha izir gumazimin akam an iti, a Esekiel ko Danielin akinafarir akar e gariba, mong a dar mirara ghu. Sekaraia irebabar min garir bizibar gari, ezi an akaba, akar isin zuir aviriba iti.

Sapta 9--14, a bizir gin otivamibar gun migei, kar dughiar God ikiziba bar dar itir gumazamizibar araziba tuisighiva, egh uaghan God gumazitam amadaghtima a izi an ingangarim damuam. Akinafarir kamin akar maba akam inigha izir gumazimin akamin min, mati Iesus amizir bizir mabar mirara ghu.

Sekaraia irebabar min
garir bizibar gari

(*Sapta 1--6*)

Ikiavira Itir God ghaze, an gumazamiziba a bagh uamategham

¹ Darius Persian kantrin atrivim itima, azenir mam givazima, an namba 2in azenimin, namba 8in iakinimin,

Ikiavira Itir God, migirigiar kam isava Sekaraia ganingi. Sekaraia Berekian otarim, ezi Berekia Idon otarim.

² A kamaghin miġia ghaze: Ki Ikiavira Itir God, ki fomira puvira ian inazir afeziabar atari. ³ Kamaghin amizi, Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim ia mikimasa na miġei: Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim ghaze, ia na bagh ua iziti, ki ua ia bagh izam, kar Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itimin migirigiaba. ⁴ Ia uan inazir afeziabar min damu ikian marki. Fomira Godin akam inigha izir gumaziba nan akam me mikira ghaze, Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar itim ghaze, ia pazavira itir arazir kuraba ataghiragh. Ezi me na barazi puvatigha, nan ġin izir puvati. Kar Ikiavira Itir Godin migirigiam. ⁵ Ian ovaviba ko, Godin akam inigha izir gumaziba, me datirighin itir puvati, me bar ariaghire. ⁶ Nan akam inigha izir gumaziba, kar nan ingangarir gumaziba, me nan akaba ko, arazir ki ifongeziba isa ian ovavibagh aningizi, me me baraghan aghuagha osimtizibar aven zui. Egha ġin me navibagh iragha fogha ghaze, Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, fomira mikemezi moghin, en arazir kurar kaba bangin ivezir kuram e ganingi.

*Akam inigha izir gumazim irebam*in min garir bizimin, hoziabar gari

⁷ Darius atrivimin itima, an namba 2 azenimin, egha an namba 11in iakinim, kar Sebatin iakinim, an dughiar 24, Ikiavira Itir God migirigiar mam irebam in min garir bizim na ganingi. Ki Sekaraia, ki Godin akam inigha izir gumazir mam, ki Berekian otarim, ezi Berekia a Idon otarim.* ⁸ Ki dimangan irebam in min garir bizir mam in

---

1:3: Jeremaia 25:5; Maika 7:19; Malakai 3:7; Luk 15:20; Jems 4:8   * **1:7:** Azenir kam 519, a Krai tighar otivamin dughiam in fomira otozir dughiam, ezi an dughiam, 15 Februari.   **1:8:** Akar Mogomem 6:2-4

garima, Ikiavira Itir Godin enselin mam, hoziar aghevim gaperagha izi. A iza danganir zarir mamın tevsevibar tongin tughav itima, an akirangin hoziar agheviba ko, baghiraviba dukumiziba koma, ghurghuriba tuivighav iti. Ezi enselin maba hoziar kabagh apiaghav iti. ⁹ Ezi ki azara, “Nan gumazir ekiam, bizir kabar mingarim, manmakin?” Ezi enselin na migeim, na ikaragha ghaze, “Ki dar mingarim ni akagham.” ¹⁰ Ezi enselin faragha zuim, a tevsevibar tongin tughav ikia na miġia ghaze, “Ikiavira Itir God uan enselin kaba amadazi, me ghua nguazir otevíba bar dar gari.”

¹¹ Ezi enselin igharaziba, enselin faragha ghua tevsevibar tongin tughav itim kamaghin a migei, “E nguazim bar a garua garima, nguazimin gumazamiziba bar moghira osımtiziba puvatigha deraviram apia.” ¹² Ezi Ikiavira Itir Godin enselin faraghavira zuim kamaghin migei, “O Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, ni 70plan azenibar Jerusalem ko, Judan nguibar ekiaba bagha atara navim bar nin ikufi. Ni bar dughiar manamra ua men apangkuvigham?”

¹³ Ezi Ikiavira Itir God, apangkuvir akaba ko, gavgavim anidir migirigiaba enselin na migeir kam ganidi. ¹⁴ Ezi enselin kam, Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itimin akam akunasa na migei: Ki ifongiar bar ekiam ko, apangkuvir nighnizim Jerusalem bagha iti, an ziar mam Saion, a nan nguibar ekiam. ¹⁵ Ki fomira uan gumazamiziba mong men atara, egħa Kantrin Igharazibar Gumazamizibav mike-mezi, me iza mizazim me gase. Me izava amiraghavira me gasighasighizir puvati. Me, me gasighasighamin mitagh-niam gafiragħa bar me gasighasiki. Ezi kantrin igharaziba datirighin osımtiziba puvatigha deraghavira iti. Ezi ki osımtizir ekiam men iti. ¹⁶ Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God ghaze, Ki ua Jerusalemın uan apangkuvim men akagħasa

izegha gifa. Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim ghaze, Me nan Dipenimin ingarighti, a ua Jerusalemın tugham. Mati gumazim dipenimin ingarasa benibar an ababaniba asi moghin, me Jerusalemın nguibar ekiam, an ababaniba asi, egh bar aneghuigham.

¹⁷ Ezi ensel uaghan kamaghın akam akunasa na migia ghaze, “Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim ghaze, An nguibar ekiaba bizir aghuir aviriba dagh izivagham. Eghti gumazamiziba deraghvira ikiam. Ikiavira Itir God, gavgavim ua Saion danıngti, a ua tugh gavgavigham. Egh ua baghvira uam Jerusalem ginabagham.”

Sekaraia irebamin min garir bizimin aven bulmakaun kombar gani

¹⁸ Ki irebamin min garir bizimin aven, bulmakaun komin 4plan gari. ¹⁹ Egha ki enselin na ko migeimin azara, “Kar manmaghin amizir biziba?” Ezi a kamaghın na ikara, “Komin kaba, dar mingarim kamakin, da Judaba ko, Israelia ko, Jerusalemın gumazamiziba gasighasigha me aghamsighizir kantriba.”

²⁰ Egha Ikiavira Itir God, 4plan ingangarir gumaziba nan akazima, me vaghvagha haman ainbav sozibar suiki. ²¹ Ezi ki an azara, “Gumazir kaba tizim damuasa izi?” Ezi a kamaghın na ikara, “Kantrin pazavira Judan nguazim gamua an gumazamiziba aghamsighiziba, ingangarir gumazir kaba izi, me damuti me atiatingti me bar men gavgaviba dikabiragham.”

2

Sekaraia ingangaribagh amir benir ababanim, irebamin min garir bizimin aven an gari

¹ Ki kogha irebamin min bizir mamın garima, gumazir mam ababanibagh amir benir mamın suira. ² Ezi ki an

azara, “Ni managh zui?” Ezi a kamaghin na ikara, “Ki Jerusalemin ababanim damuva, an arozim ko, an ekiam gifoghasa zui.”

³ Ezi ki garima, enselin faragha na migeim zuima enselin igharazim iza a batogha, ⁴ kamaghin a migei, “Ni ivegh mangi gumazir igiar munam mikim suam, ‘Gumazamiziba ko, asizir aviriba bar avirasemegham, kamaghin amizima, me Jerusalemin divazibar biribar ingaran iburagham. ⁵ Eghti ki Ikiavira Itir God, ki uabi deragh an ganam, mati ki birir avimin min an divazim aghuigham. Egh ki an aven iki, an angazangarim ko gavgavimin min ikiam.’”

God Judabar diazima me uamategha uan nguazimra ize ⁶⁻⁷ Ikiavira Itir God uan gumazamiziba kamaghin me migei, “Ia izi! Ia izi! Ki fomira tintinibar ia aghamsighizi, ia nguazir kamın danganiba bar dar ghue. Ezi datirighin, ia kalabusin itiba, ia Babilonin nguibar ekiam ategh ari ua Saionin izi. Ia dikavigh zuamira izi!”

⁸ Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, uan ziar ekiam bangin gavgavim na ganiga, kantrin pazavira an gumazamizibagh amiba, a me mikimasa na amadagha ghaze, “Tina paza me gami, a paza nan bizir bar pin kozim gami.* ⁹ Ki uabi ivezir kuram me daningasava ami, eghti gumazamizir me abirazi men ingangarir gumazir kinibar ikeziba, me dikavighiva, uan apaniba pazavira me damuva me da men biziba iniam.” Bizir kam otoghtima, me bar fogh suam, Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, na amada.

¹⁰ Egha Ikiavira Itir God ua ghaze, “Ia Saionin nguibamin gumazamiziba, ia mati nan guivir ki

---

^{2:5:} Aisaia 26:1; 60:19; Sekaraia 9:8; Akar Mogomem 21:23 * ^{2:8:} Hibrun akam deragha akar kamın mingarim abighizir puvati.

ifongezim, ia araghasiva bar akongezir ighiabar amu. Bar guizbangira, ki uabi izi ian tongin ikiam. ¹¹ Dughiar ekier ki ian akurazi kamin, kantrin aviribar gumazamiziba Ikiavira Itir God bagh izi, an gumazamizibar ikiam. Guizbangira, ki izi ia ko ikiva ian tongin ikiam.” Bizir kam otoghti, ia fogh suam, Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, a uabi na amadazi ki ia bagha ize. ¹² Eghti Judaba, Ikiavira Itir Godin kantrin kamra iki, egh me an damazimin bar faraghivira ikiam. Eghti a bar Jerusalem gifueghiva, ua bagh anemisevegham. A Jerusalem gifongezi moghin, nguibar ekiatam gifueghan kogham.

¹³ O gumazamiziba, ia pura ikiva oragh! Ikiavira Itir God dikavigha uan Nguibam ategha e bagha izasava ami. Kamaghin amizi, e bar moghira uan akabar kumigh nimira ikiva a mizuamam.

3

*Sekaraia irebam*in min garir bizimin aven ofa gamir gumazibar dapanimin gani

¹ Egħa ki irebamın min garir bizir mamın aven garima, Ikiavira Itir God ofa gamir gumazibar dapanim Josua, nan aka. Josua Ikiavira Itir Godin enselin boroghın tughav iti. Ezi Josuan agharir guvimin amadaghan, Satan tughav ikia, a isi kotiam darighasava ami. ² Ezi Ikiavira Itir God kamaghın Satan migei, “Satan, ki Ikiavira Itir God, nin atara ghaze, ni akatam mikiman kogham! Ki Ikiavira Itir Godin Jerusalem gifongezim, ki ni migia ghaze, ni nimira iki. Gumazir kam Josua, ki uam a ini, a mati gumazim aviradiar avim isim inigha anemunge.”

³ Ki garima, Josuan korotiam bar pughpurizima a enselin boroghın tughav iti. ⁴ Ezi enselin kam, enselin an

faragha tuivighav itibav gia ghaze, “Ia korotiar pughpurir an aghuiziba suegh.” Egha a Josua migia ghaze, “Ni oragh. Ki nin arazir kuramin osimtizim ko, korotiar pughpurir kaba suegha gifa. Ki datirighin korotiar igiaba ni daningam.” ⁵ Ki kamaghin migei, “Kamaghin ti deragham, me inir zuruzitam inigh Josuan dapanim gighuigh a ikegh.” Ezi ki mikemezi moghin, me ami. Ikiavira Itir Godin ensel an boroghin itima, enselin igharaziba korotiar igiaba Josua gazui.

⁶ Ezi gin Ikiavira Itir Godin ensel kamaghin Josua migei, ⁷ “Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim ghaze, ni nan Akar Gavgavibar gin mangiva, ingangarir ki ni daningamiba ni bar dar amuti, ki ni ateghti ni nan Dipenim ko, bizir nan ziam feba ni dar ganam. Egh ki ni ateghti, ni enselba ami moghin, nan boroghin izam. ⁸ Ofabagh amir gumazibar dapanim Josua, ni oragh. Ezi ia ofa gamir gumazir igharaziba, ia uaghan oragh. Ia mati bizir aghuir gin otivamibar ababanir gumaziba. Ia oragh. Ki uan ingangarir gumazim amadaghti a izam, an ziam Temer Ghuzir Igiam. ⁹ Ki Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, ki dagiar aghuir mam inigha Josuan boroghin aneti. Dagiar kam, a 7plan damaziba iti. Eghti dagiar kam gisin, ki akatam osirigham. Egh ki dughiar vamiran, nguazir kamin arazir kurabar osimtizim gin amangam. ¹⁰ Ki Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, ki ghaze, dughiar kam otoghtima, ia vaghvagh uan namakaba inigh izi ia ko ikiam. Eghti me ia ko wainin azenibar daperagh fighin temebar apengan iki, avughsi deraghvira ikiam.”

4

Sekaraia irebamin min garir bizimin, golin ingarizir

lamin aghorimin gari

¹ Ezi Enselin faraghavira na ko migeim, a uamategha na bagha iza, mati gumazim akuima me a gaghuri moghin, a na gaghuri. ² Egha a kamaghin nan azara, “Ni tizimin gari?” Ezi ki ghaze, “Ki garima, me golin ingarizir aghorim ko, borem arighamin itarir ekiam, an pin iti. Ezi golin itarir ekiam kamin 7plan lamin aghoriba a gaseghav ti. Ezi 7plan lamin kaba, da vaghvagher borer itarir ekiam itim gekuasa 7pla wikba iti. ³ Ezi olivin temer pumuning itima, lamin aghorir kam aninghin tizimninghin tughav iti, mam vonghin itima mam vonghin ti.”

⁴ Ki kamaghin ganigha enselin azara, “Nan gumazir ekiam, bizir kabar mingarim manmakin?” ⁵ Ezi enselin na ko migeim nan azara, “Ni fos ti puvati?” Ezi ki kamaghin a ikaragha ghaze, “Gumazir ekiam, ki fozir puvati.”

God Serubabel bagha akam akiri

⁶ Ezi ensel Ikiavira Itir Godin akam, gavmanin gumazir dapanim Serubabel daningasa, kamaghin na migei, “Kar, Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itimin akam: Ni ingangarim damusi, ni uan midorozir gumazibar gavgavim ko, ni uan gavgavimin amodoghin bizibar amuam marki. Bar marki. Nan Duamin gavgavim ni ko ikiti, ni gavgavir kamin amodoghin ingangaribar amuam. ⁷ Eghti bizir ekiaba mati mighsiaba nin tuavim apirti, ki bar da batueghti da voroghira ikiam. Eghti ni ua nan Dipenimin ingaram, egh ni dagiar abuananam nan dipenim datighti, gumazamiziba tiariba akar suam, ‘Dipenir kam a bar dera. God deraghvira a damu!’”

⁸ Egha Ikiavira Itir God ua migirigiar mam na ganiga ghaze, ⁹ “Serubabel uan dafarimninghin nan Dipenimin

4:2: Ua Me Ini 25:31-40
Hosea 1:7

4:3: Akar Mogomem 11:4

4:6: Esra 5:2;

ingarasa danganim akirigha gifa. Egh a uabi an ingar anegivagham. Nan Dipenim givaghamin dughiamin, nan gumazamiziba fogh suam, ki Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, ki uabi ni amadazi ni me bagha ghu. ¹⁰ Me ingangarimin garima a zuamira dikavigha zuir puvati, ezi men naviba bar oseme. Egh me Serubabelin gantima, an ain itir ikarizimin suiragh nan dipenimin ingaram. Me fo, ikarizir kam, dipenir ingangariba voroghira zuir abanim. Eghti me ganigh fogh suam, dipenir ingangarim deraghvira zui, eghti me bar akongegham.”

*Ensel Sekaraia irebam*in ganizir lamba ko, olivin temer pumuningin mingarimin, gun a migei

Ensel ua kamaghin na migei, “Lamin 7plan kaba da Ikiavira Itir Godin damazibar ababanimin min iti. A zurara nguazir kam in otevíba bar dar gari.”

¹¹ Ezi ki an azara, “Olivin temer pumuning, lamin aghorimin agharir guvim ko, agharir kiriamin tughav itimningin mingarim manmaghin ghu?” ¹² Egha ki uam an azara, “Kar olivin aguar manmaghin amizimning, aning in borogh in golin borem, golin itamning in torimin aven ivemara ghuaghiri?”

¹³ Ezi a kamaghin nan azara, “Ni ti fozir puvati, a?” Ezi ki ghaze, “Puvati, nan gumazir ekiam.” ¹⁴ Ezi ensel kamaghin na migia ghaze, “Olivin aguar kamning, aning gumazir pumuning in abanim gami. Ekiam, a nguazir kam in otevíba bar dar gari, egha a uan ingangarim damuasa aning amisevegga, borem isa aning in dapanimning ginge.”

5

*Sekaraia irebam*in min garir bizimin garima, akinafarir irighizir mam mighegha zui

¹ Ki ua kogha gara irebamın min bizir mamın garima, akinafarir irighizir mam mighegha zui. ² Ezi ensel na miġia ghaze, “Ni bizir tizimin gari?” Ezi ki ghaze, “Ki garima akinafarir irighizir mam mighegha zui. Ezi an ruarim 10 mitan tu, ezi an arozim 5 mitan tu.”

³ Egha a kamaghın na miġei, “Akinafarir kam ghaze, dughiar kuram otogh mangi nguazir kamın itir gumazamiziba bar me avaragham. Ezi akinafarir kamın osizirir mam ghaze, gumazir okeiba, God kantrin kamın me batuegham. Ezi akinafarir kamın osizirir igharazir mam ghaze, te ifavaribagh amua pura pin akakagha ghaze guizbangira, a uaghan me batuegham.” ⁴ Ikiavira Itir Godın Gavgaviba Bar Itim ghaze, “Ki akar kam amadazima, a zui, eghti a mangi okeir gumaziba ko, gumazir ifavaribagh amua pura nan ziam diboriba, a men dipenibar aven mangam. Egh akinafarir kam men dipenir akiniba ko, dagiaba bar da agivaghti, gumazir kaba bar ikuvigham.”

*Sekaraia irebam*in min garir bizimin garima, amizir mam akiramın aven iti

⁵ Ezi ensel uam otogha, na miġia ghaze, “Ni gan. Bizir igharazir mam ua izi.” ⁶ Ezi ki an azara, “Bizir tizim?” Ezi a ghaze, “Kar akirar mam. Egha akirar kam a mati, kantrin kamın itir gumazamiziba bizir kurar me ifongezibar abanımın min* iti.”

⁷ Akirar kamın asuam, me ainın an ingari. Ezi ki garima an asuam kuiaghirizi, an aven amizir mam aperaghav iti. ⁸ Ezi ensel ghaze, “Amizir kam, an arazir kuraba

---

* 5:6: Hibrun akam deragha akar kamın mingarim abighizir puvati.

bar dar nedazimin min iti.” A mikemegha givagha uam amizim abiragha, akiramın asuam dukua. ⁹ Ezi ki kogha pin gara amizir pumuningin garima, aning aviziba ikia na bagha izima, aminim iva aningın avizibar akurvazi, aning mighegha nan amadaghan izi. Aningın avizibar ganganiba ekevegħa, mati kuarazir bagamin aviziba. Ezi aning akırar kam inıgha pin mighegħa nguazim ko, overiamın tızimningın zui.

¹⁰ Ki amizir kamningın ganıgha kamaghın enselin azara, “Kaning akırar kam inıgha managh zui?” ¹¹ Ezi ensel kamaghın na ikara, “Aning akırar kam inıgh Babilonın mangıva, a bagħ an ziam famin dipenir ekiatamin ingaram. Aning dipenimin ingarigh gıvaghıva, akırar kam an averiam datıgham. Egħti Babilonian gumazamiziba me dipenir kamin an ziam fam.”

6

Sekaraia irebamin min garir bizimin garima, 4plan karisba iti

¹ Ki gın ua kogħa irebamin min bizir mamın garima, karisin 4pla iti, me brasin mıghsiar pumuningın tızimin iza, azenan oto. ² Karisin faragħa izim, hoziar aghevıba a kurvası. Ezi an gın izir karis, hoziar pizıba a kurvası. ³ Ezi aningın girara izir karis, hoziar ghurghurıba a kurvası. Ezi bar dar gın izir karis, baghiravıba dukumizir hoziaba a kurvası. Ezi hoziar kaba gavgavıba dar iti. ⁴ Egħa ki kamaghın enselin azara, “Nan gumazir ekiam, karisin 4plan kabar mingarıba manmagħın għu?”

⁵ Ezi a kamaghın na ikaragħa ghaze, “Karisin 4plan kaba, da 4plan aminir overiamın pin itibar ababanım gami. Da datirıghıra nguazir kamin otevíba bar dar garir

Ekiamin damazimin ikegha, anetegha izi.”⁶ Hoziar piziba mikirvazir karis, a notin amadaghan itir kantrin zui. Ezi hoziar ghurghuriba mikirvazir karis, a kantrin aruem ghuaghiri naghin itimin zui. Ezi baghiraviba dukumizir hoziaba mikirvazir karis, a sautin amadaghan itir kantrin zui.*⁷ Hoziar aghuir kaba, azenan otivigha, zuamira kantribar mangi da getiasava ami. Ezi ensel ghaze, “A dera, ia mangi.” Ezi me ghue.⁸ Ezi ensel pamtemin nan diagha ghaze, “Hoziar notin amadaghan itir kantribar ghueziba, me navir amirizim isa Ikiavira Itir Godin Duam ganingi.”

God Sekaraia migei, An atrivibar dapanir asuam isi Josuan dapanim daghuam

⁹ Ezi Ikiavira Itir God akar kam na ganiga ghaze,¹⁰ “Ni datirighin Sefanaian otarim Josaian dipenimin mangi otogh, gumazir 3plan kaba, Heldai, Tobia ko, Jedaia, me dama silvaba ko, golba inigh. Me Babilonin kalabus ategha Jerusalemin iza datirighiram oto.¹¹ Egh ni me da silvaba ko, golba inigh, dar atrivir dapanir asuamin ingarigh. Egh a inigh mangi ofa gamir gumazibar dapanim Josuan dapanim darugh, a Jehosadakin otarim.¹² Egh ni kamaghin an mikim, Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim ghaze, ‘Gumazir mam, me kamaghin a dibori, Temer Ghuzir Igiam. Eghti an aghungigh aguar ekiam gavagh bar deraghviram otogham. Egh a gin Ikiavira Itir Godin ziam fer Dipenimin ingaram.¹³ Guizbangira,

* **6:6:** Hibrun akam deragha akar kamin mingarim abighizir puvati. Gumazir maba kamaghin nighnisi, e akar kam giraka, “An aruem uaghiri naghin uaghiri,” mati, “a ghua hoziar pizibar gintisi.” Gumazir avirim kamaghin nighnisi, “kantrin notin amadaghan itir kam,” a kantri Babilonin ababanim gami. **6:12:** Jeremaia 23:5; 33:15; Sekaraia

a uabi Ikiavira Itir Godin Dipenimin ingaram. Eghti gumazamiziba atrivimin min ziar ekiam a daningam. Egh a uan atrivir dabirabim daperagh gumazamizibagh ativagh men ganam. Eghti ofa gamir gumazitam an atrivir dabirabimin boroghin tughiv iki, aning uaning inigh ingariva, uaghara navir amirizimin fofozim aningın tongin ikiam.† ¹⁴ Eghti atrivimin dapanir asuam, Ikiavira Itir Godin Dipenimin aven ikiam. Eghti gumazamiziba atrivimin dapanir asuar kamin ganiva God ginighnigham. Eghti gumazir kaba, Heldai, Tobia, Jedaia, ko, Sefanaian otarim Josai, atrivimin dapanir asuamin ganamin ingangarim, men dafaribar ikiam.’

¹⁵ “Eghti gumazamizir saghuiamin itiba iziva, men akuragh Ikiavira Itir Godin Dipenimin ingaram. Eghti ia kamaghin fogh suam, Ikiavira Itir Godin Gavgavir Bar Itim ia bagha na amada. Ia bar deravira Ikiavira Itir Godin Akar Gavgaviba baragh dar gin mangi, eghti bizir kaba otivigham.”

God osimtiziba itir dughiam agivagh, bar akongezir
arazim damightima an otoham

7

(Sapta 7--8)

Ikiavira Itir God ghaze, ia dagheba ataghirazir ifavarir
arazim damuan marki

---

† **6:13:** Hibrun akam deragha migirigiar kamin mingarim abighizir puvati. Gumazir maba kamaghin nighnigha ghaze, a kamaghin migei, “A nan dipenimin ingarigh egh, an atrivim ko ofa gamir gumazimin min iki egh uan gumazamizibagh ativagh men ganam. Eghti an atrivim ko ofa gamir ingangarir an amir kam bar deraviram otoham.”

¹ Darius atrivimin itir dughiamin, an namba 4in azenimin, an iakinir namba 9, me Kislot a garisi, an aruer namba 4in, Ikiavira Itir God akar mam na ganingi.*

² Dughiar kamin Betelin nguibamin gumazamiziba, Sareser ko, Regemelek ko, men adarazi amangizi, me Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itimin Dipenimin ghue. Me deragh uari damuasa, ghua Ikiavira Itir God ko migei.

³ Egha me kamaghin ofa gamir gumaziba ko, Godin akam inigha izir gumaziba men azangsighasa, “Azenir aviriba givazima, Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itimin Dipenim ikuvigha iti. Ezi e a bagha bar osemegha aziavira iti, egha e zurara namba 5in iakinibar dagheba ataghirasi. E ti zurara kamaghin damuam, o?”

⁴ Ezi Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim kamaghin na migei, ⁵ “Ni kantrin kamin gumazamiziba ko, an ofa gamir gumaziba kamaghin me mikim, ‘Guizbangira, 70plan azeniba dar namba 5in iakiniba ko, namba 7in iakiniba ia dagheba ataghiragha azia aghuimazimin iti. Ezi ia nan ziam fasa arazir kam gamizir pu. Bar puvati. ⁶ Egha ia apir dughiaabar, ia pura uan navibar amuti da izivaghasa ia api.’”

⁷ Fomira Ikiavira Itir God uan akar kam, uaghan gumazamizibav kinasa akam inigha izir gumazibagh aningi. Dughiar kamin, Jerusalem deravira itima bizir aghuir aviriba a gizifa. Dughiar kamin, Jerusalem ko, nguibar ekiar an boroghin itiba ko, sautin amadaghan itiba ko, mighsiar dozir aruem ghuaghiri naghin itiba, gumazamizir aviriba bar dagh izifa.

Ikiavira Itir God, Judaba kalabusin ikezir bizimin mingarimin gun Sekaraia migei

---

* **7:1:** Azenir kam 518, an azenir fomira Kraisin dughiamin otozim, ezi an aruem Disemba 7.

⁸ Ezi Ikiavira Itir God, akar mam ua Sekaraia ganiga ghaze, ⁹ “Bar fomira, ki Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, akar kam uan gumamazizibagh aniga ghaze, ia arazir aghuibara damu gumamazizibar araziba akir. Egh ia uan adarazir apangkuv men akurvagh. ¹⁰ Ia pazivira amizir paba ariaghirezibar amuan marki. Egh borir afeziba ariaghireziba ko, gumamazizir saghuiamin iza ia ko itiba ko, gumamazizir biziba puvatiziba, ia pazi me damuan marki. Egh ia uaghan uan adarazi gasighasighan marki.

¹¹ “Ezi gumamaziziba akaba baraghan aghuagha uan kuaribav konegha, uan nighnizibar kumi. ¹² Guizbangira, me uan dapanibagh amizi da dagiabar min gavgafi. Me nan akam baraghan aghua, ki Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim. Nan Duam akar kam me bagha a isa nan akam inigha izir gumazibagh aningi. Ezi me akar kamin gin zuir puvati, ezi ki puvira men atari. ¹³ Me nan akaba barazir puvatizir bizim bangin, ki men azangsiziba barazi puvati. Ki Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim kamaghin, ki mikemegha gifa. ¹⁴ Bar guizbangira, ki me batoghezi, me ghua Kantrin Igharazibar Gumamazizibar tongin, pura guighav iti, mati aminir ekiam bizibagh ivara. Ezi men nguazir aghuir kam, danganir kuramin min otozi, gumazitam uam a garuir puvati.”

8

Ikiavira Itir God, ua deragh Jerusalem damuasa akam akiri

¹ Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim akar kam Sekaraia ganingi. ² Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim ghaze, “Ki bar Saionin nguibamin gumamazizibagh ifonge. Kamaghin amizi, ki men akurvaghasa. Ki bar

---

7:9: Ua Me Ini 22:21-22; Ofa Gami 19:17-18; 25:35; Godin Araziba 10:17-19; 15:11; Jeremaia 7:5-6; 22:3

me gifonge, men apaniba bagha navim isia bar ikufi. ³ Ki uamategh izi Saionin nguibamin aven ikiam, an ziar mam Jerusalem, a bar guizbangira nan nguibar ekiamra. Jerusalem, a ki Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itimin mighsiam, eghti me kamaghin a dipon suam, Godin Mighsiar Anogoroghezim. Eghti ikizir igharazibar gumazamiziba Jerusalem gumazamizibar gan suam, 'Guizbangira, Jerusalemia deraghavira Ekiamin gin zui.' ⁴ Ki Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, ki ghaze, Midoroziba ko, osimtiziba Jerusalem otivan kogham. Eghti gumazamiziba iki bar ghurigh asadivir aghoribar suigh an tuavibar daruam. Egh me nguibar ekiamin uari akuvir danganiba bar, me pura tintinibar dapiagh avughsam. ⁵ Eghti borir doziba nguibar ekiamin uari akuvir danganibagh izivagh ikarang ikiam.

⁶ "Ki Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, ki ghaze, gumazamizir kabar varazira, me kamaghin nighnisi, ki mikemezir biziba ti otivan kogham. Ezi ki Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim kamaghin nighnizir pu. Puvati. Ki biziba bar dar amuamin gavgavim iti, ki dar amusi dar amuam." ⁷⁻⁸ Egha Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim ghaze, "Ki uan gumazamizir kantrin aruem anadi naghin itiba ko, kantrin aruem uaghiri naghin itiba, ki men akurvahasava ami. Ki me inigh ua Jerusalem iziti me an ikiam. Eghti me nan gumazamizibar ikiti, ki men Godin ikiam, egh guizin araziba ko arazir aghuibar me damuam."

⁹ Egha Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim ghaze, "Ia uan aghariba gavgavim dar aning, nan Dipenimin ingar. Godin akam inigha izir gumaziba, me fomira Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itimin Dipenimin ingangarim forir dughiamin ikia Godin akamin gun migei. Ezi ia datirighin

men akatoribar otivizir akabara ia ua dagh nighnigh. ¹⁰ Akam inigha izir gumaziba tighar izi akar kam akunamin dughiamin, bar faraghavira, ingangarir gumaziba ko ingangarir asizibagh ivezamin dagiaba puvati. Ezi apaniba dughiaabar pura tintinibar arua osimtizibagh amima, gumazamiziba avughsaziba puvati. Ezi ki me gamima, namakaba uarira uariv sosi, ezi men dabirabim derazir puvati. ¹¹ Ezi Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim ghaze, Ki fomiram amizir arazim, ki datirighin itir varazira damighan kogham. ¹² Ki me ateghti, me navir amirizim ko, dabirabir aghuim ikiva uan azeniba oparam. Eghti amozir ekiar aviriba izitima men wainin ikariziba bitima, men dagheba deraviram otivam. Nan gumazamizibar ikiavira itir varazira, ki me bagh bizir aghuir kabar amuam. ¹³ Ia Judaba ko Israelia, ia uagharam oragh. Fomira Kantrin Igharazibar Gumazamiziba ian garima, ian araziba ikuvizima me uan apanibav migia ghaze, ‘E kamaghsua, Judaba ko, Israelia ikuvizi moghin, ia uaghan ikuvigham.’ Ezi datirighin, ia Judaba ko, Israelia, ki ua ia inigh deraghvira ia damuam. Eghti Kantrin Igharazibar Gumazamiziba ian gan, uan akar gumazibav mikim suam, ‘E kamaghsua, ia Judaba ko, Israelia bar deravira iti moghin, ia bar deravira ikiam.’ Kamaghin amizi, ia atiatingan marki! Ia tuivigh gavgavigh iki!”

¹⁴ Ezi Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim kamaghin migei, “Fomira ian inazir afeziaba na gamizima, ki me basemegha me gasighasighasava ami. Egha ki uan nighnizim girazir puvati. Ki Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, ki men aningaghegha me gasighasiki. ¹⁵ Egha ki datirighin ghaze, Ki ua deragh Jerusalemia ko, Judabar amuasava ami. Kamaghin amizima ia atiatingan marki. ¹⁶ Egh ia arazir kabar amu: Ia bar moghirama guizin

Sekaraia 8:17   18   Sekaraia 8:23

akabar gumazamizir igharazibav kim. Egh ia kotiamin deragh guizin akam akirighti, migirigiaba bar givagham. ¹⁷ Ia arazir kurabar gumazamizir igharazibar amusi nighnighan marki. Ia kotiamin mitivigh, akar ifavaribar amuan marki. Ki ifavarir arazim ko, kotiam oteghavkirir arazim ko, uarir atara uariv sozir araziba, ki bar dar aghua.”

¹⁸ Egha Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim migirigiar igharazir mam ua Sekaraia ganingi. ¹⁹ Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim kamaghin migei, “Ia iakinir namba 4, ko 5, ko 7, ko 10in, ia dar aruer maba ia osimtizir ia bativiba dagh nighnigha dagheba ataghirasi. Ezi osimtizar dughiar kaba, da Judaba bar akongeghamin dughiar ekiaba. Kamaghin amizi, ia guizin akaba ko, gumazamizir igharaziba ko, deraghvira dapiaghamin araziba bar dagh ifongegh, dar amu.”

²⁰ Egha Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim ua kamaghin migei, “Gin nguibar ekiar aviribar gumazamiziba ua Jerusalemizim. ²¹ Eghti nguibar ekiar mamizim gumazamiziba kamaghin nguibar ekiar igharazim gumazamizibav kim suam, ‘E Jerusalemizim mangiva Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim ziam fiva deragh uari damusi, an azangam. Ia e ko izi.’ ²² Ezi ikizir igharazir aviriba ko, kantrin gavgavir aviribar gumazamiziba, me Jerusalemizim iziva Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim ziam fiva, deragh uari damusi an azangsigham. ²³ Ki Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, ki ua kamaghin migei, Dughiar kamizim saghon itir nguibabar gumazamizir 10pla iziva Judan gumazitamizim korotiar otevitamizim suiragh a mikim suam, ‘E kamaghin oraki, God ia ko iti. Kamaghin amizi, e uaghan ia ko ikizir vamiran ikiasa ifonge.’”

Ikiavira Itir God uan gumazamizibar akuraghshi, bizir igharagha garibar amighti da otivam

9

(Sapta 9--14)

God Kantrin Igharazibar Gumazamiziba, ivezir kuram me daningam

¹ Ikiavira Itir God kamaghin uan akam na ganiga ghaze, Ikiavira Itir God, Distrik Hadrak ko, Damaskusin nguibar ekiam daperagh avughsi ikiam. Guizbangira, a uan damazimningin Israelian anababar gari moghin, a kantriba bar dar gumazamizibar gari. ² Egha uaghan a Hamat, a nguibar ekiar Distrik Hadrakin boroghin itim, ko, Tairin nguibam ko, Saidonin nguibamin gari. Tair ko Saidonin gumaziba ti ghaze, me fofozir aghuir aviriba iti. Ezi Ikiavira Itir God guizbangira uaghan men gari. ³ Tair, a nguibar ekiar gavgavimin oto. Ezi an gumazamiziba uari bagha divazir mitiar bar gavgavimin ingarigha uan nguibar ekiam avini. Me uaghan uari bagha silvan aviriba geghufi, da nguazir minezibar min iti. Ezi me golin bar aviriba itima, da men damazibar pura bizir kinibar min iti. ⁴ Ezi puvati, Ekiam men bizir aghuiba bar da batuegham. A Tairin biziba ko, an divazir mitiar bar gavgaviba, a bar da isi ongarim da kunigham. Eghti apaniba izi men nguibar ekiam daborogh bar a gasighasigham.

⁵ Eghti Askelonin nguibar ekiamin gumazamiziba bizir kamin ganigh bar atiatigham. Me uaghan kuram iniam, eghti men nguibam, gumazamiziba gin an ikian kogham. Eghti Gasaba uaghan bizir kamin ganti, osimtizir ekiam

---

9:1: Aisaia 17:1-3; Jeremaia 49:23-27; Amos 1:3-5   **9:1:** Aisaia 23:1-18; Esekiel 26:1--28:26; Joel 3:4-8; Amos 1:9-10; Matyu 11:21-22; Luk 10:13-14

9:5: Aisaia 14:29-31; Jeremaia 47:1-7; Esekiel 25:15-17; Joel 3:4-8; Amos 1:6-8; Sefanaia 2:4-7

me batogham, mati amizim borim batamin mizazim a bato. Eghti men atrivim aremegham. Eghti Ekronba uaghan bizir kamin ganiva osimtizir ekiar kam iniam, mati amizim borim batasa mizazim isi. Me kamaghin nighnisi, Tairba ti men akuragham. Ezi puvati, me bar ikuvigham. ⁶ Eghti gumazir pura tighin itir igharaziba izi Asdotin nguibar ekiamin ikiam. Ikiavira Itir God kamaghin migei, “Filistian kaba, me gumazir uari fa akaba batoziba, ki bar me dikabiragham. ⁷ Eghti Filistian ikiavira itir varazira, me nan gumazamizibar min otivigh Judan anababar tongin ikiam. Jebusia* fomiram amizi moghin, Ekronba datirighin nan gumazamizibar ikiam. Kamaghin amizima, me ghuziba itir asizir tuzibar aman koghiva, uaghan Judaba ataghizir dagheba, me dar aman kogham.†

⁸ “Ki uan gumazamizibar garima me mizazir ekiam ini. Kamaghin amizi, ki uan kantri geghuv, midorozir gumaziba ateghtima, me nguazir kamin izeghan kogham. Ki uam apaniba ateghti me ua nan gumazamiziba abiniva arazir kurabar me damuan kogham.”

Guizin atrivim izam

⁹ Ia Saionin nguibar ekiamin itir gumazamiziba, ia bar akongegh!

---

* **9:7:** Jebusia, me Jerusalem in nguibamin nguazir ghueba. Devit gin taun Jerusalem iniam, Jebusia Israelia ko iti. Ni Josua 15:63 in gan. † **9:7:** Judaba asizim isamsi faragh bar deravirama an ghuzim rueghiva gin a isamigh aneremam. Ezi Filistiaba arazir kam gamir puvatigha, Moses osirizi moghin me Godin damazimin mize. (Ni vezin kabar gan: Jenesis 9:4; Ofa Gami 3:17 ko 7:26-27; Godin Araziba 12:16 ko 15:23.) Ikiavira Itir God kagh kamaghin migia ghaze, me asizim ghuziba sara ikiti me aneman a men anogroke.

9:9: Matyu 21:5; Jon 12:15

Ia Jerusalemin itir gumazamiziba, ia bar tiariba akar
pantemin dim.

Ia gan, ian atrivim mara ia bagha izi!

A ziar ekiam ikiava midorozim gamuava uan apaniba
abiri.

Egha a uabi uan ziam fer puvati.

A gumazir kinir ziaba puvatizir mamın mın donkin
mam gaperagha izi.

Kar donkin amebamın nguzir asem.

¹⁰ Ikiavira Itir God ghaze,

Ki karisba ko, midorozibagh amir hoziaba batueghti,
da ua Israelin tongin ikian kogham.

Egh ki men bariba bar da apırarigham.

Ian atrivim, kantrin ekiaba bar dar amighti, da midorozir
arazim ategh deraghvira dapiagh, navir amiriz-
imin ikiam.

A nguazir otevirar gumazamiziba bar me gativagh
men ganam.

Nguazir kaba, da ongarir ekiamın ikegh mangı ongarir
saghon mar itibar tugham.

Egh Yufretisin Faner ekiamın ikegh vongin
amadaghan mangı bar saghon mar tugham.

Ikiavira Itir God ua uan gumazamizibar dabirabim
akiri

¹¹ Ikiavira Itir God ua kamaghin migei,

“Ki Akar Dikirizir Gavgavir mam Judaba ia ko a gami.

Ian inazir afeziaba ofabar amuasa asizibav sozima
dar ghuziba ire.

Ezi ghuzir kam gavgavim en Akar Dikirizir Gav-
gavim a ganingı.

Kamaghin amizi, ki ia teghtima ia kantrin igharazimin
kalabus ategham.

Kalabuziar kam bar ikufi,
 mati me ia isa mozir ekiamin ia arighizi ia
 damamin dipaba puvati.

¹² Ia kamaghin fo, ki ian akuraghasa ifonge.

Kamaghin amizi, ia uamategh uan nguibamin izi
 deravira ikiam.

Ia osimtizir Bar ekiam ateri, ezi ki ia migia ghaze, ki arazir
 aghuibar ia damuam.

Eghti arazir aghuir kam bar osimtizir kam gafi-
 ragham.

¹³ Judaba, ki uan barir pimin min men suiragh, egh
 Efraimin adarasi, ki uan barir afuzibar min men
 suiragham.

Eghti Saionin gumaziba me mati midorozir sabam,
 eghti ki Grikba ko misogham.

¹⁴ “Ikiavira Itir God uan gumazamizibagh isin azenaram
 otogh barir pimin asam.

Eghti an afuziba onimarim min taghtagh zuamira
 mangam.

Eghti Ikiavira Itir Godin Ekiam sigham givigh,
 sautin amadaghan ikegh, pamtem sueba akun daru,
 aminir bar gavgavim ko, amozim sara izam.

¹⁵ Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, oramin min
 deravira uan gumazamizibagh eghuvam,
 eghti me katapelbar uan apanibav sogh bar me
 abiragham.

Me midorozimin aven, me mati gumaziba dipar onganiba
 amegha tiariba akara uan apanibav suagharisi.

Men ghuziba, mati me ofabar amuasa asizir ghuzir
 itarim inigha, ofa gamir dakozim ginge.

¹⁶ “Dughiar kamin, Ikiavira Itir God men God uan gumaza-
 miziba iniam,

mati laion sipsipbagh asighasighasava amima, sip-
sipbagh eghuvir gumazim uam me iniam.
Eghti me bar deraghvıram an nguazimin ikiam,
mati atrivimin dapanir asuamin itir dagiar ivezir bar
pin kozibar min taghtagham.

¹⁷ Nguazir kam bar deraghti, me deravira ikiam.

Eghti gumazamizir igiaba, me dagher avırıba ko,
wainin avıribar amıva aghungti,
men ganganiba bar deragham.”

10

God uan gumazamiziba ua me iniasa akam akiri

¹ Dagheba aghungamin dughiamin, ia amozim bagh Iki-
avira Itir Godın azangsıgh.

Ikiavira Itir God overiar pızim ko, ghuariam akuvima,
amozim izi,
ezi dagheba ko, biziba aghui.

² Gumazamiziba, me gın otivamin bizibagh foghasa, aseba
ko kukunir gumazibar azangsisi.

Ezi me ifavarir akabar me gami.

Gumazir maba irebabar mingaribar gun migei, me uaghan
ia gifari.

Me ghaze ia navir amırızim iniam, ezi puvati, ian
navir osımtızim ikivıra ikiam.

Gumazamiziba mati sipsipba tintiniba arua ovegha gıfa.

Me geghuvir gumaziba puvatizi, kamaghın amizi me
osımtıziba ateri.

³ Ezi Ikiavira Itir God kamaghın migei,

“Kantrin Igharazibar Gumazamizibar gumazir dapanir
nan gumazamiziba gativaziba,
nan navim men atara me bagha nan isi.

Ki ivezir kuram me daningam.

Judan gumazamiziba, me nan gumazamizibara.

Ki Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, ki der-
aghvira men ganam,
mati sipsipbagh eghuvir gumazim uan sipsip-
bar gari.

Egh ki Judan anababa bar dar amuti,
me midorozir hoziar bar gavgavimin min ikiam.

⁴ Eghti Judan anababar tongin, gumazir dapanir gavgavir
maba otivam,
egh me mati dipenim aterir dagiaba ko,
dipenim aterir guariba ko,
midorozir barir pibar min ikiam.

⁵ Me midorozir gumazir gavgavibar min uari inigh, uan
apaniba abinti,
mati midorozir gumaziba nguibar ekiamin zuir tu-
avimin uan apaniba, nguazir beghneazibar me
dikabiri.

Ki Ikiavira Itir God me ko ikiam.

Kamaghin amizi, me bar pamtemin misogh mangi,
hoziabagh apiazir midorozir gumazibav sogh me
abinigham.

⁶ “Ki Judan gumazamizibar amighti, me bar gavgavigham.
Egh ki Israelian gumazamiziba ua me iniam.

Ki men apangkufi,
kamaghin amizi, ki bar me inigh uamategh men
nguazimra izam.
Eghti me deravira ikiam, mati ki me batoghezir
puvati.

Ki Ikiavira Itir God, ki men God,
kamaghin amizi, ki men migirigiar me na migeiba ki
da baragham.

⁷ Israelian gumazamiziba me midorozir gumazir gavgav-
 ibar min otivigh
 bar akuegham,
 me mati gumaziba wainin dipaba ame.
 Eghti men ovavir boriba gin otivigh,
 ki Ikiavira Itir God, me gamizir bizir aghuir kabagh
 nighnigh
 bar akuegham.

⁸ “Ki uan gumazamiziba bar men dimiva,
 me akumakum me inigh izam.
 Ki ua me inigh me damuti,
 me fomira ikezi moghin bar avirasemegham.

⁹ Ki guizbangira me batuegha me aghamsiki,
 ezi me pura tintinibar kantrin igharazibar iti.
 Egh me nguibar saghuiabar ikiva,
 me na ginighnighvira ikiam.
 Ikizir kaba uan boriba ko, me ikivira ikiva,
 bar moghira uari akuvagh, uamategh
 uan nguazimra izam.

¹⁰ Nan gumazamizir Isip ko, Asirian kantrin itiba,
 ki ua me inigh izitima,
 me uan nguazimra dapiagham.
 Ki nguazimin mitaghniam gisivaghtima,
 me Gileatin Distrik ko, Lebanonin nguazim sara
 iniam.
 Eghti gumazamiziba nguazir kam bar a gizi-
 vagham.

¹¹ Ki me inighti me uamategh uan nguibamin izam,
 eghti Isipia ko, Asiriaba ongarir ekiamin min men
 tuavim apirighti, ki me abinigham.
 Kamaghira, ki Isipian gavgavim agivagh,
 egh uaghan Nailin Fanem damighti a misigham.
 Eghti Asirian gavgavim uaghan givagham.

- ¹² Ki uan gumazamizibar amighti me gavgavigham.
 Eghti me nan apengan iki nan ziam fiva, nan akabar
 gin mangam.
 Ki Ikiavira Itir God, ki mikemegha gifa.”

11

Atrivir kuraba mati temer kuraba

- ¹ O Lebanonin gumazamiziba, avim ian temer sidabar
 isigham,
 kamaghin amizi, ia tuavim apiran marki,
 ia uan tiar akaba kuigh.
- ² Sidan temeaba iregha gifa, temer kaba ziar ekiaba iti,
 da ikuvigha gifa.
 Kamaghin amizi, painin temeaba ia azi.
 Me ruarir arizimin temeaba okegha gifa,
 kamaghin amizi, ia Basanin itir okin temeaba ia azi.
- ³ Atrivibar gavgaviba ko, men ziar ekiaba gifa,
 kamaghin amizi, men naviba bar osemezi, me azi.
 Ia oragh, atriviba pamtemin arava azi.
 Me mati laionba Jordanin Faner miriamin moga itir
 ruarir ekiam, me an temer ekiaba okava,
 a gasighasighizima da aroi.

God, uan gumazamizibar garir gumazir dapanir guar pumuningin migei

- ⁴ Egha Ikiavira Itir God, nan God kamaghin na migei,
 “Ni sipsipbagh eghuvir gumazimin min damu.
 Sipsipin kaba dar ghuaviba dav sogh dar amasa.
- ⁵ Sipsipin kabar ghuaviba dav sogha ghaze,
 ‘E ti arazir kuram gamir puvati.’
 Me sipsipbav sogha, dar tuziba dagiaba bagha da amagava,
 dagiaba isa ghaze,
 ‘E dagiar gumazibar otivigha gifa.
 Kamaghin amizi e Ikiavira Itir Godin ziam fam.’

Ezi sipsipbagh eghuvir gumaziba me uaghan, sipsipbar apangkuvir puvati.”

⁶ Ikiavira Itir God kamaghin migei,

“Ki nguazimin gumazamizibar apangkuvighan kogham.

Ki uabi vaghvagh me isi men atriviba ko, men adarazir agharibar arigham.

Eghti me pazavira me damuam, mati sipsipin ghuaviba uari pazavira me gami.

Atriviba ko, men adarazi pazavira me damuti, ki men akuraghan kogham.”

⁷ Ezi ki gumazir bizibagh iveza da amadiba bagha, sipsipbagh eghuvir gumazimin min oto.

Kar sipsipin me misuegh damasava amiba.

Ezi ki sipsipbagh eghuvir gumaziba suizir aghorir pumuning ini.

Aghorir mam, ki ziam Apangkuvim a gatigha, igharazim, ki Navir Vamira a gati.

Ki aghorir kamningin suiragha,

sipsipin okoruar kamin gari.*

⁸ Egha ki, sipsipbagh eghuvir gumazir 3plan atara men aghua.

Ezi me uaghan na gifongezir puvati.

Ezi iakinir vamiran aven ki me batoke.

⁹ Egha ki kamaghin sipsipin okoruar kam migei,

“Ki ua ia geghuvir gumazimin ikian kogham,

eghti me aremeghsi tina ginabaghti, an aremegh.

Eghti me tina gasighasighasa nighnisi, me a gasighasigh.

Eghti te miseveaghirigha iti, me uari uan inivafizibar ami!”

¹⁰ Ki gumazamizir kaba koma amizir Akar Dikirizir Gavgavim aghorasava amua,

---

* **11:7:** Hibrun akam deragha akar kamin mingarim abighizir puvati.

aghorir ki ziam Apangkuvim a gatizim,
ki a inigha anepiri.

¹¹ Kamaghin amizima, Akar Dikirizir Gavgavir kam
dughiar kamra gifa.

Ezi bizir ki amizibar aven, gumazir bizibagh iveza da
amadiba nan ganigha fo,
kar Ikiavira Itir God me migei.

¹² Ezi ki kamaghin me migei,

“Ia nan ivezim na daningisi, ia na daning. Puvatighti
marki, ia uari.”

Ezi me 30plan silvan dagiaba isa na ganingi.

¹³ Gumaziba ghaze, ki ingangarir gumazir kuram.

Egha me ivezir bar muziarim na ganingi.

Ezi Ikiavira Itir God kamaghin na migia ghaze,

“Ni dagiaba isiva Godin Dipenimin dagiaba arizir dan-
ganim datigh.”

Ezi ki 30pla silvan dagiaba inigha Godin Dipenimin
dagiaba arizir danganimin da ati.

¹⁴ Egha ki gin, aghorir namba 2 apiri, aghorir kam ki ziam
Navir Vamira a garisi.

Ezi arazir kam kamaghin men akagha ghaze,

Judaba ko Israelia, uari abigha ikizir
pumuningin oto.

¹⁵ Ikiavira Itir God ua kamaghin na migei,

“Ni ua sipsipbagh eghuvir gumazimin iki,

egh dughiar kamın ni sipsipbagh eghuvir gumazir
kuramin min damu.

¹⁶ Guizbangira, ki uan gumazamizibar ganasa gumazir
mam ati,

me mati sipsipin okoruar mam.

Ezi gumazir kam sipsipbar tongin dar ikuvizibar akurvazir
puvati,

egha a uaghan sipsipin ovengeziba tong da buria dar deir puvati.

A uaghan dar duaba nozir puvati, egha deravira itiba, a dagheba dagh anidir puvati.

Bar puvati.

A mikarziba sara itiba, a uabi dar tuziba apava dar duiaba ko, puziba sara bar da asigha da ame.

¹⁷ O sipsipbagh eghuvir gumazir bar kurar pura sipsipba kavkirim,

an apaniba izi an agharim ko damazir agharir guvimin itim misogh

an gavgaviba bar da agivagham.

Eghti an agharim an amiraghtima,

an damazir agharir guvimin itim bar an okavigham.”

12

God gin ua Jerusalem iniam

¹ Kar migirigiari Ikiavira Itir God Israelia bagha aningizim. Ikiavira Itir God overiam ko, nguazimin ingarigha, gumazamizibar ingarigha, ikirimirir angamira itim me ganingi. A kamaghin migei, ² “Ki Jerusalem damighti a wain itir kavin min otogham. Eghti kantrin igharazir an boroghin ikia, a gasighasighasava amiba, me mati gumazir wainin kavin kam amegha onganiziba. Me midorozim bagh Jerusalem in nguibar ekiamin mangiva, me Judan nguibar dozir igharaziba bar da sara ekiarugham.

³ Dughiar kam otogh givaghti, ki Jerusalem damightima a dagiar bar osimtizimin min otogham. Eghti kantriba bar a ko misoghsi uari akuvagh, me uari ikuvigham, mati gumazim dagiar osimtizir kam fava mizazim isi. ⁴ Ki Ikiavira Itir God, ki dughiar kam in apanibar hoziabar amighti, da bar atiatigham, eghti dagh isin apiazir gumaziba bar onganigham. Ki Judabagh eghuva, men apanibar

hoziabar amighti dar damaziba bar okavigham. ⁵ Eghti Judan gumazir dapaniba bizir kamin ganigh, uarira uariv kim suam, ‘God, a Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, a gavgavim uan gumazamizir Jerusalem itibagh aningi.’*

⁶ “Dughiar kamin ki Judan gumazir dapanibar amighti, me mati tuzim dafogha isi moghin, o mati witin azenir bar misingizim dafogha isia mizariaba zui. Eghti kantrin men boroghin itiba da bar givagham. Eghti Jerusalem nguibar ekiamra, a itir danganimra ikivira ikiam.

⁷ “Ki Ikiavira Itir God, ki Judan midorozir gumazibar amighti, me faraghivira apaniba abinigh ziar ekiam iniam. Eghti Devit uan ovavir boriba ko, Jerusalem gumazamiziba, men ziar ekiam, Judan gumazamizibar ziar ekiam gafighan kogham. ⁸ Dughiar kamin ki Ikiavira Itir God, ki Jerusalem gumazamiziba geghuvam, mati gumazim oramin uabi modi. Ki gavgavim me daningti, gumazir midorozibar gavgavizir puvatiziba, me Atrivim Devitin min gavgavigham. Eghti Devitin ovavir borir gin otivamiba, me, men gumazir dapanibar ikiam, eghti me mati Ikiavira Itir Godin ensel o God uabi, egh me, me geghuvam. ⁹ Eghti dughiar kamin, kantrin igharazir Jerusalem ko misoghava amiba, ki bar dagh asighasigham.”

Gumazir afuzimin ruazir aremezim, me gin an aghuimazimin ikiam

¹⁰ Ezi Ikiavira Itir God ua ghaze, “Ki Devitin ovaviba ko, Jerusalem nguibamin itir gumazamizir igharaziba, ki me damuti, me uan navir averiabar aven apanguvir arazim ko, God ko migeir arazimin gin mangam. Egh gumazir me afuzimin ruazim, me an ganigh a bagh bar puv aziam. Mati gumazim otarir ivariamra itima, an

---

* **12:5:** Hibrun akam deragha akar kamin mingarim abighizir puvati. **12:10:** Jeremaia 31:9; Akar Mogomem 1:7

aremezi, an a bagha puviram azi moghin, me bar ose-megh puviram aziam.† 11 Dughiar kamin Jerusalem in nguibamin azirakar bar ekiam an aven otogham. Mati, me fomira Megidon danganir zarimin ikia, asem Hadatrimon bagha bar puviram azi moghin, men azirakam an mirara mangam.‡ 12-14 Ikiziba bar, me vaghvagh an aghuimazimin ikiva aziam. Devitin ikizimin adarazi uari baghvira ikiti, Natanin ikizimin adarazi uari baghvira ikiti, Livain ikizimin adarazi uari baghvira ikiti, Simein adarazir ikizim uari baghvira ikiti, eghti ikizir igharaziba bar moghiram aziam. Ikiziba bar vaghvagh uari akuvagh, eghti men gumaziba uari baghvira ikiva azitima, men amiziba uari baghvira ikiva aziam.

13

1 “Dughiar kam otoghti ki mozir dipam damighti an anang otogh iram. Devitin ovaviba ko, Jerusalem in nguibamin itir gumazamizir igharaziba, me godin

---

† 12:10: Hibrun akam deragha akar kamin mingarim abighizir puvati. Ekiam faragha kamaghin migia ghaze, Israelia Godra rua, egha a gin akam giragha kamaghin migia ghaze, me gumazir igharazim birazi, an areme. Fofozir gumazir maba kamaghin nighnigha ghaze, God uabi me bagh amadazir gumazim me a misoghezi an areme. Fofozir gumazir maba kamaghin nighnisi, faragha migirigiar igharazim iti, ezi me gin mong akam pazav an osiri. Jon 19:37 ko Akar Mogomem 1:7 migirigiar otevir kamning, Kraisin otozir bizimin ababanim. ‡ 12:11: Fofozir gumazir aviriba kamaghin nighnisi, Hadatrimon, an aser mamin ziam. Gumazamizir an ziam feba, me nighnzir gavgavim an ikia ghaze, an azenibar zurara dar dughiar vamiran aremegham, eghti me a bagh puviram aziam. Egha gin, me ghaze, a uam angamira iti. 13:1: Onger Akaba 51:2; 51:7; Aisaia 1:16-18; Esekial 36:25; Jon 1:29

ifavaribar ziaba fava, arazir mizirizir aviribagh ami. Eghti dipar kam men arazir kuraba ruam.”

Akam inigha izir gumazir ifariba givagham

² Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim ua kamaghin migei, “Ki dughiar kamin godin ifavarir marvir guaba nguazir kamin da batuegham, eghti gumazitam uam a dagh nighnighan kogham. Egh uaghan akam inigha izir ifavarir gumaziba ko, duar miziriziba, ki nguazir kamin da batuegham. ³ Eghti akam inigha izir gumazitam, Godin akamin min ifavarir akabav kimti, an amebam ko, afeziam uaning kamagh a mikim suam, ‘Ni uan akar ifavarimin gun migei. Kar Ikiavira Itir Godin akam puvati. Kamaghin amizi, ni aremegham.’ Gumazir kam akar ifavarir kam mikimti, an amebam ko, an afeziam afuzimin a biraghtima, an aremegham. ⁴ Dughiar kamin, akam inigha izir gumazir ifavariba, men tav uan irebabar min garir biziba bagh aghumsigh, bar akongeghan kogham. Me Godin akam inigha izir gumazibar korotiatam aghuan kogham. Egh Godin akam inigha izir gumazibar arazitam gumazamiziba gifarisi, a damighan kogham. Puvatigham. ⁵ A kamaghin mikim suam, ‘Ki Godin akam inigha izir gumazim puvati. Ki azenibar ingarir gumazim. Ki gumazir igharazimin pura ingangarir gumazir kinim.’* ⁶ Eghti gumazitam kamaghin an azaragham, ‘Kar manmaghin amizir duar kurim nin evarimin iti?’ Eghti a ifar suam, ‘Ki uan namakamin dipenimin a ini.’”†

13:3: Godin Araziba 18:20 * **13:5:** Hibrun akam deragha akar kamin mingarim abighizir puvati. † **13:6:** Akam inigha izir gumazir maba, me afuam inigha pura tintinibar uan mikarzim aghorir arazimin gintisi. (Ni 1 Atriviba 18:28in ganigh.) Egha gumaziba an evarimin afuar dighoribar ababanibar ganigha me fo, kar akam akurir gumazim. Ezi a me gifara ghaze, puvati.

God sipsipbagh eghuvir gumazim migei

⁷ Ezi Ikiavira Itir Godin Gavgavim Bar Itim kamaghin migei, "O nan midorozir sabam, dikavigh na bagh uan namakam, a sipsipbar garir gumazim, a misueghtima, sipsipba tintinimin aregham. Kamaghira, mati gumazim sipsipin nguzibav sosi moghin, ki uan gumazamizibav sogham. ⁸ Egh ki kantrin kamin gumazamiziba me tuiraghti, me 3plan ikizibar otogham. Eghti ki ikizir pumuning misueghti aning aremegham. Eghti ikizir abuananam ikiam. ⁹ Eghti ikizir itir kam, a nan damazimin zueghsi, ki a damu ganigham, mati me silvaba ko, golin mineziba batueghasa, avimin da tuema da isi. Eghti me na ko mikimti, ki men migirigiaba baragham. Egh ki kamaghin me mikim suam, 'Ia nan gumazamiziba.' Eghti me kamaghin na mikimam, 'Ni Ikiavira Itir God ni en God.'"

14*Apaniba izi Jerusalemia ko misogham*

¹ Eghti Ikiavira Itir Godin kotiar ekiamin dughiam izam. Eghti dughiar kamin apaniba izi Jerusalem in dagiaba ko biziba iniam. Me ian damazibar bizir aghuir kaba tuiragh uari daningam. ² Eghti Ikiavira Itir God uabi kantrin igharazibar midorozir gumaziba bar da inighti, me izi Jerusalem misogham. Me Jerusalemia abinigh bizir dipenimin itiba bar ada inigham. Egh arazir otu- aribar amizibar amuam. Egh gumazamizir kabar nar mam inigh mangiti, me kantrin igharazibar kalabusin ikiam. Eghti men akuar mam Jerusalem ateghan kogham, me an ikivira ikiam. ³ Eghti Ikiavira Itir God zurara midorozibagh ami moghin, a dikavigh mangi kantrin

kabav sogham. ⁴ Midorozim otivir dughiar kamin, Ikiavira Itir God dikavigh, Jerusalemin boroghin Olivin Mighsiam gisin tughiv ikiam. Olivin Mighsiam a Jerusalemin aruem anadi naghin iti. Eghti Olivin Mighsiam tongira bighiva, akuar pumuning otoghti, mighsiar akua tam mangi sautin amadaghan otoghti, an akuar vuem notin amadaghan ikiam. Eghti aninghin tizimninghin danganir zarir ekiam ikiam. ⁵ Danganir zarir kam, a bar mangi, Asalin nguibamin otogham. Eghti ia ari danganir zarir kamin mangi vongin otogham. Fomira Usia Judan atrivimin itima, mikimkizir ekiam otozi ian ovaviba arezi moghin, ia zuamiram aregham. Eghti dughiar kamin, Ikiavira Itir God, nan God, uan enselba bar ada inigh ia bagh izam. ⁶ Eghti angazangarim aruemin dughiamra otivan kogham. Puvati.* ⁷ Aminim pirir dughiamin, angazangarim isi mamaghira ikiam. Eghti arueba ko, dimagaribar dughiaba givagham, da uam otivan kogham. Ikiavira Itir God uabira, bizir otivamin kabar dughiam gifo.

⁸ Dughiar kamin, dipar aghuir ikirimirir aghuim anidim Jerusalemin ikegh ivemar mangam, eghti an tam Amangsizim Itir Dipar Akaremin mangitima, an tam Mediterenianin Ongarir Ekiamin mangam. Dipar kam dughiabar ivemar mamaghira ikiam, an amoziba ko, aruebar dughiamin ivemar mamaghira ikiam. A bar dakeghan kogham. ⁹ Eghti Ikiavira Itir God nguazir kamin kantriba bar dagh ativagh dar Atrivimin ikiam. Eghti a bar uabira, gumazamiziba bar moghira ziar vamira a darigh, an ziam

---

14:4: Esekiel 47:1-10; Maika 1:3-4; Habakuk 3:6; Sekaraia 4:7; 14:8   * **14:6:** Hibrun akam deragha akar kamin mingarim abighizir puvati.
14:7: Aisaia 60:19; Matyu 24:36; Akar Mogomem 21:23; 22:5   **14:8:** Esekiel 47:1; Joel 3:18; Jon 7:38; Akar Mogomem 22:1   **14:9:** Aisaia 2:2-4; 45:21-24; Sekaraia 9:9; 14:16-17

fam.

¹⁰ Eghti nguazir Jerusalemin boroghin itim, a voroghira itir danganir zarimin otogham, a notin amadaghan Geban nguibar ekiamin ikegh, mangi sautin amadaghan Rimonin nguibar ekiamin otogham. Jerusalemin nguibar ekiamra mighsiatam gisin ikiam. Eghti Jerusalem avinamin divazir bar mitiar gavgavim, a fomira ikezi moghira, a kamaghira ikiam. Jerusalemin divazim, a Benjaminin Tiar Akamin ikegh mangi, Mikebamin Tiar Akamin otogham, danganir kam tiar akar mam fomira iti. Egh ababanir mitaghniar Hananelin Tauan ikegh mangamim, a mangi me atrivim bagha wainin ingarir danganimin otogham. ¹¹ Eghti Jerusalemin itir gumazamiziba danganir kamin deravira ikiam, eghti bizitam ua me gasighasighan kogham.

¹² Kantrin Jerusalem ko misoziba, Ikiavira Itir God arimariar bar kuram me bagh anemangam. Arimariar kam kamakin, gumazamiziba angamira ikiti, men mikarziba ko damaziba ko mizeba bar kurighti, dar kuriba pura iram. ¹³ Dughiar kamin Ikiavira Itir God me damighti, me atiatingiva onganigham. Egh me uarir boroghin itir darazir suighiva, uariv soghiva arighiram. ¹⁴ Eghti Judan gumaziba Jerusalemin akurvaghsi misogham, eghti an gumazamiziba ikuvighan kogham. Egh me kantrin igharaziba bar, me da, men gol ko silva ko korotiar avirir aghuiba inigham. ¹⁵ Eghti men apanibar averpeniba itir danganimin, arimariar kurar kamra men hoziaba ko kamelba ko donkiba ko asizir guar igharaziba bativam.

Kantriba bar men gumazamiziba Godin ziam fam

¹⁶ Judaba uan apaniba abiraghti, men apanir mikeaghiriziba, me azenibar zurara Jerusalemin iziva

Atrivimin ziam fam, a Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim. Egh me Averpenibar Ikiamin Dughiar Ekiamin aven ikiam. ¹⁷ Eghti Kantrin Igharazibar Gumazamizitaba, atrivim Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, me an ziam fan aghuaghti, amozim men nguazim gizan kogham. ¹⁸ Eghti Isipia, Averpenibar Ikiamin Dughiar Ekiamin aven iki, Ikiavira Itir Godin izam fan aghuaghtima, faragha isamin mangan aghuazir darazi inizir arimariar kurar kamra, Isipia uaghan a iniam. ¹⁹ Isipia ko Kantrin Igharazibar Gumazamiziba, me uaghan Averpenibar Ikiamin Dughiar Ekiamin mangi Ikiavira Itir Godin ziam fan aghuaghiva, me uaghara uan arazir kuraba bagh ivezir kurar magh garim iniam.

²⁰ Dughiar kamin, me kamaghin nighnigham, bizir kaba, da Ikiavira Itir Godin bizir zuezibara. Hoziabar firibagh ikezir belon muziariba, da uaghan osizirim kamaghin dar ikiam, "Bizir kaba, da bar Ikiavira Itir Godin damazimin bizir zueziba." Eghti Ikiavira Itir Godin Dipenimin itir miner kiniba, da Ikiavira Itir Godin damazimin guizin zuezir bizibar otivam, mati itarir ekier me ofa damuasa asizir ghuziba isa ofa gamir dakozim gingem. ²¹ Eghti Jerusalemia ko, Judabar dipeniba bar dar itir miner kiniba, da uaghan Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itimin damazimin zuezir bizibar ikiam. Eghti gin gumazamiziba ofabar amusi, pura miner kaba inigh dar ofabar amuamin asizir tuziba avigham. Dughiar kamin, Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itimin Dipenimin bizibagh iveza, da amadir gumaziba ua ikian kogham.

14:20: Ua Me Ini 28:36-38; Aisaia 23:18; Esekiel 46:20
44:9; Sefanaia 1:11; Sekaraia 9:8

14:21: Esekiel

**Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir Ghurim ko
Igiam
The Holy Bible in the Aruamu language of Madang Province,
Papua New Guinea, 2020 Edition
Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins long
Niugini long 2020**

copyright © 2020 Pioneer Bible Translators

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 9 Sep 2021 from source files dated 9 Sep 2021

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea